ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **F. M.**, zastoupeného Mgr. Radimem Struminským, advokátem se sídlem Havířov – Město, Svornosti 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. 5. 2009, č. j. 29 Az 37/2008 - 20,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. 5. 2009, č. j. 29 Az 37/2008 - 20, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 15. 8. 2008, č. j. OAM-425/VL-07-HA08-2007 (dále jen „napadené rozhodnutí“), rozhodl žalovaný o tom, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Hradci Králové, žalobou; ta byla rozsudkem ze dne 22. 5. 2009, č. j. 29 Az 37/2008 - 20, zamítnuta.

V odůvodnění svého rozsudku krajský soud především konstatoval, že žalobce v průběhu správního řízení nesdělil žádné skutečnosti, které by mohly vést k závěru, že byl v zemi původu pronásledován ve smyslu ustanovení § 2 odst. 8 zákona o azylu. Námitce žalobce, že žalovaný na základě shromážděných podkladů neprokázal znalost situace v zemi původu, krajský soud nepřisvědčil, přičemž důkazy opatřené žalovaným považoval

za dostatečné a seriózně hodnocené. Pokud byl žalobce vyšetřován a dotazován na bratra a jeho aktivity v souvislosti s jeho příslušností ke straně PKK, krajský soud po prostudování podkladových materiálů se závěrem o oprávněnosti takového šetření souhlasil. K možné aplikaci ustanovení § 14 zákona o azylu krajský soud uvedl, že k hodnocení podmínek pro udělení humanitárního azylu měl žalovaný dostatečné podklady.

Dle názoru krajského soudu žalovaný shromáždil dostatečné informace ohledně politické a ekonomické situace v Turecku, na základě nichž uzavřel, že žalobci v případě návratu nehrozí žádná vážná újma, vyjádřená v ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu. Žalobce pouze obecně uváděl, že se do Turecka vrátit nechce, že se tam nedá žít a že se obává případného uvěznění. Krajský soud poukázal na to, že žalobce tvrdil, že byl zadržen policií a vyslýchán v souvislosti s podezřením na napojení na stranu PKK, přičemž uváděl, že byl posléze v pořádku a zdráv propuštěn a neuváděl, že by byl jakkoliv fyzicky napadán či omezen, či že by s ním bylo špatně zacházeno; na chování policistů si nestěžoval. Není proto žádný důvod se domnívat, že by k takovému počínání mělo dojít kdykoliv v budoucnu; navrátivším se žadatelům o azyl v zemi původu postih nehrozí. V této souvislosti žalovaný správně poukázal na skutečnost, že se žalobce v roce 2007 navrátil beztrestně do země původu ze SRN.

Rozsudek napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, odvolávající se na důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel je především toho názoru, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5 zákona o azylu a důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 12 písm. a) a b) tohoto zákona. Závěr o neudělení mezinárodní ochrany vychází z nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci v důsledku použití zastaralých a nepřiléhavých informací. Žalovaný vycházel především z *Hodnotící zprávy z hlediska kritérií pro přístup Turecka do EU* ze dne 6. 11. 2007, kterou vypracovala Evropská komise. Stěžovatel je přesvědčen, že tato zpráva neměla být použita, neboť se jedná o diplomatický dokument, poskytující zkreslený (politický) náhled na situaci v Turecku. Situaci v zemi původu je třeba zjistit z aktuálních a nezaujatých zpráv, které hodnotí situaci v dané zemi ve všech aspektech. Dle přesvědčení stěžovatele je nepoužitelná i *Informace* poskytnutá expertem německého Spolkového úřadu pro migraci a uprchlíky (BAMf) na zasedání pracovní skupiny Evropské komise EURASIL ve dnech 14. a 15. 12. 2005, ze dne 9. 2. 2006. Stěžovatel poukazuje na to, že Turecko opustil dne 13. 1. 2008 a odkazuje na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, dle které je třeba zjišťovat situaci v zemi původu v době bezprostředně předcházející odchodu žadatele ze země. Zpráva použitá žalovaným byla víc než dva roky stará a vůbec nereaguje na skutečnosti, ke kterým došlo v roce 2007. Na počátku roku 2008 zahájila turecká armáda vojenskou vzdušnou i pozemní operaci v severních oblastech Iráku, obývaných Kurdy. Tyto skutečnosti mohly přinést změnu v postavení Kurdů v Turecku. Žalovaný však na ně nijak nereagoval, nevyžádal si aktuální zprávy o postavení Kurdů v Turecku a spokojil se pouze se starými zprávami, které je nutno považovat za neaktuální.

Taktéž hodnotící úvahy žalovaného při rozhodování o azylu byly chybné. Žalovaný konstatoval, že stěžovatel nepředložil žádný důkaz, na základě kterého by bylo

možno se domnívat, že by mu v případě návratu do vlasti hrozilo mučení, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. Uvedl, že má zprávy o trendu poklesu počtu zaznamenaných případů mučení a špatného zacházení. V této souvislosti odkázal stěžovatel na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57 (všechna zde citovaná rozhodnutí jsou dostupná z www.nssoud.cz), z něhož se podává, že je na správním orgánu, aby shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují. Žalovaný však takové důkazy neshromáždil, ale spokojil se jen s již uváděnou *Informací* ze dne 9. 2. 2006. Žalovaný měl konečně nesprávně vyložit pojem *obavy z pronásledování*, dovodil-li, že pokud byl stěžovatel zadržen a vyslýchán policií a vždy poté zdráv propuštěn, pak mu v případě návratu do země původu žádný postih nehrozí. Takový výklad je však mylný. Pojem *obavy z pronásledování* zahrnuje totiž i jen pouhou hrozbu pronásledování a nikoliv žalovaným požadovaný konkrétní projev pronásledování, tj. fyzickou újmu.

Po shledání přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou, zda stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je tedy přijatelná ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. Vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany se zdejší soud podrobně věnoval v řadě svých rozhodnutí, např. v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, případně v usnesení ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 – 57. V rozhodnutí posledně zmiňovaném uvedl, že *„případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.“* Právě taková zásadní pochybení Nejvyšší správní soud zjistil v daném případě v postupu krajského soudu; kasační stížnost proto posoudil jako přijatelnou.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 1, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost je důvodná.

K obsahu kasační stížnosti je nutno nejprve konstatovat, že ač stěžovatel výslovně namítá i kasační důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., argumentace v tomto smyslu v kasační stížnosti zcela absentuje, proto se Nejvyšší správní soud takto vymezeným kasačním bodem dále nezabýval.

Stěžejní stižní námitka stojí na tvrzení, že jako podklad řízení o udělení mezinárodní ochrany neměla být použita *Hodnotící zpráva z hlediska kritérií pro přístup Turecka do EU* ze dne 6. 11. 2007, neboť se jedná o obsahově zkreslený diplomatický dokument. Nejvyšší správní soud konstatuje, že tato námitka byla v žalobě uplatněna opravdu jen ve velmi obecné rovině, přičemž směřovala k tvrzení, že žalovaný nesprávně zhodnotil použité důkazy. Krajský soud v reakci na tuto námitku pak taktéž obecně konstatoval, že důkazy opatřené žalovaným považuje za seriózně hodnocené. K dispozici měl nicméně správní spis, z něhož jasně vyplývalo, z jakých zpráv o zemi původu žalovaný vycházel a tudíž i bez výslovného vymezení bylo zřejmé, jaké důkazy má stěžovatel na mysli. Z obsahu napadeného rozhodnutí je pak naprosto evidentní, že žalovaný při svém rozhodování v podstatné míře vycházel právě ze zmiňované *Hodnotící zprávy*, se kterou nakládal jako s rovnocenným důkazem. K otázce použitelnosti takového typu diplomatického dokumentu v rámci řízení o mezinárodní ochraně se však již Nejvyšší správní soud vyslovil v rozsudku ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 – 81, publikovaném pod č. 1825/2009 Sb. NSS, z něhož se podává, že *„[z]práva Evropské komise o dosaženém pokroku v připravenosti kandidátské země na členství v EU může být jedním z důkazních prostředků, avšak s ohledem na její diplomatický charakter a účel, pro nějž se zpracovává, je pro azylové účely nezbytné k ní přistupovat při hodnocení důkazů obezřetně (§ 50 odst. 4 a § 51 odst. 1 správního řádu z roku 2004). Zásada materiální pravdy vyjádřená v § 3 uvedeného zákona vyžaduje, aby situace v zemi původu byla zjišťována pomocí jiných zpráv, které netrpí těmito deficity, přičemž zpráva Evropské komise může být užita toliko podpůrně.“* Rovněž se v citovaném rozsudku konstatuje, že *„[s]pecifický charakter hodnotící zprávy se (...) musí projevit ve fázi volného hodnocení důkazů (§ 50 odst. 4 správního řádu), v níž je nezbytné zohlednit, že se jedná o diplomatický dokument, který není vytvořen pro účely azylového řízení a není zaměřen na analýzu okolností a jevů relevantních pro udělení mezinárodní ochrany.“* Pokud by krajský soud postupoval v intencích citovaného rozsudku, nemohl by konstatovat, že se žalovaný nedopustil pochybení při hodnocení důkazů, vystavěl-li podstatnou část své argumentace právě na této *Hodnotící zprávě.*

Obdobně stěžovatel namítal, že *Informace* poskytnutá expertem německého Spolkového úřadu pro migraci a uprchlíky (BAMf) na zasedání pracovní skupiny Evropské komise EURASIL ve dnech 14. a 15. 12. 2005, ze dne 9. 2. 2006, použitá jako další důkaz o situaci v zemi původu, byla neaktuální, neboť nereagovala na okolnosti, nastalé na počátku roku 2008, tj. v době stěžovatelova odchodu ze země. Tuto námitku shledává Nejvyšší správní soud taktéž důvodnou, neboť zastaralost uvedené Informace je zcela evidentní. Jestliže stěžovatel v kasační stížnosti poukazoval na konkrétní vojenskou akci turecké armády, zaměřenou na severní oblasti Iráku, obývané Kurdy, která měla probíhat v době jeho odchodu z vlasti (počátek roku 2008), nelze bez dalšího odmítnout názor, že minimálně tato skutečnost mohla přinést negativní změnu i v postavení Kurdů v Turecku; proto bylo nutné se touto skutečností v řízení o udělení mezinárodní ochrany zabývat a stěžovatelovu žádost posuzovat z hlediska bezprostředně aktuálních informací o zemi původu. Jak se podává z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, *„[i]nformace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné.“* (rozsudek ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 – 81, publikovaný pod č. 1825/2009 Sb. NSS; obdobně též rozsudek ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008 – 71). Po zhodnocení *Informace* ze dne 9. 2. 2006 ve světle závěrů uvedené

judikatury nelze než konstatovat, že nesplňuje požadavek aktuálnosti. Tvrzení žalovaného ve vyjádření ke kasační stížnosti, že k žádným relevantním změnám v postavení Kurdů v Turecku od února 2006 nedošlo, je irelevantní a ničím nepodložené.

Lze tedy uzavřít, že vycházel-li v daném případě žalovaný pro posouzení situace v zemi původu stěžovatele kromě (z hlediska důkazní hodnoty problematické) *Hodnotící zprávy z hlediska kritérií pro přístup Turecka do EU* ze dne 6. 11. 2007 a (zastaralé) *Informace* poskytnuté expertem německého Spolkového úřadu pro migraci a uprchlíky (BAMf), již jen z Informace OAMP o politických stranách Turecka a agenturní zprávy, je nepochybné, že si neopatřil dostatek podkladů pro pečlivé posouzení situace v zemi původu stěžovatele, čímž porušil ustanovení § 3 správního řádu. Toto pochybení mohlo mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušit. Pokud tak neučinil, je naplněn kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

V dalším řízení ve věci bude nutno provést rozsáhlé doplnění dokazování. Je přitom plně na krajském soudu zvážit v rámci plné jurisdikce rozsah provedení dokazování tak, aby nenahrazoval činnost správního orgánu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 – 89, publikovaný pod č. 618/2005 Sb. NSS). Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že na základě doplněného dokazování bude nutno nejen znovu uvážit o důvodech pro udělení azylu, ale pro případ, že by takové důvody shledány nebyly, musí být posouzeny rovněž možné důvody pro udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a zákona o azylu, a to v intencích aktuálního skutkového stavu.

Ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. stěžovatel dále namítal, že krajský soud posoudil nesprávně otázku pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5 zákona o azylu a taktéž i důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 12 písm. a) a b) tohoto zákona. Tato námitka byla nicméně uplatněna ve zcela obecné rovině, a proto se jí Nejvyšší správní soud nemohl zabývat.

Nejvyšší správní soud byl pak nucen ve smyslu ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. odmítnout pro nepřípustnost poslední kasační námitku, dle které se žalovaný dopustil nesprávného výkladu pojmu *obavy z pronásledování*, neboť v tomto smyslu v žalobě ničeho tvrzeno nebylo. Takovému postupu zdejšího soudu nebrání ani nutnost respektovat zásadu *non refoulement*, neboť ta je spojena s aplikací doplňkové ochrany, ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu.

Z uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud naznal, že je naplněn kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., a proto mu nezbylo, než napadený rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1, věta první před středníkem s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí ve věci (§ 110 odst. 2, věta první s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. března 2010

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu